

OTOPARK SORUNU; ELAZIĞ ÖRNEĞİ

Prof.Bekir YILDIRIM

F.Ü.Müh.Fak.

İnş Müh.Böl.Öğr.Üyesi

Elazığ-TÜRKİYE

Yrd.Doç.Dr.Necati KULOĞLU

F.Ü.Müh.Fak.

İnş Müh.Böl.Öğr.Üyesi

Elazığ-TÜRKİYE

İnş.Yük.Müh.Öner GÜNEŞ

Elazığ-TÜRKİYE

ÖZET

Özellikle şehirlerde hızlı nüfus artışı, köyden kente göç, altyapısı yetersiz kentlerde birçok sorunla beraber trafik sorununu ve beraberinde otopark sorununu da getirmiştir. Bir yılda her bir aracın ortalama olarak 10.000 km. kullanıldığı ve hızının ortalama 40 km/st. olduğu varsayılırsa, toplam hareket zamanı 250 saat olacak ve buna göre taşıt yılda 8510 saat park edecektir. Bu da park yeri temininin önemini açıkça göstermektedir.

Bu çalışmada, Elazığ şehir merkezinin yol içi ve yol dışı park etütleri yapılmış ve bu etütlerin sonuçlarına göre park yerlerinin kullanım süreleri incelenmiş ve sonuçta park sorununu azaltmak için önerilerde bulunulmuştur.

1. GİRİŞ

Ülkemizde son yıllarda yerli otomobil üretimi talepler doğrultusunda artmıştır. İthalatdaki kolaylıklar sonucu değişik alternatif, kalite ve fiyattaki otomobillerin satışa sunulması ile rekabet hızlandırılmıştır. Kişilerin ekonomik gücünün artması sonucu otomobil talebini ön plana çıkarmıştır [1].

Özellikle şehirlerde hızlı nüfus artışı, köyden kente göç, alt yapısı yetersiz kentlerde birçok sorunla beraber trafik sorununu ve beraberinde

otopark sorununu da getirmiştir.

Otopark sorunu trafiğin önemli kısımlarından biri olduğundan her ikisini birlikte incelemek gerekir. Uygun bir park yeri arayışı, yer seçimi gibi nedenlerle mevcut trafik akımının içerisinde ayrıca ek bir trafik akımı oluşmaktadır.

Otopark ihtiyacının daha çok görüldüğü merkezi bölgelerde, zamanında iyi bir planlama ile yeterli alanların ayrılmaması sonucu, günümüzde otopark sorununa neden olmuştur. Ayrıca imar planlarında ayrılmış otopark yerlerinin, ekonomik güçlükler ile kamulaştırılamaması otopark sorununu daha da artırmıştır.

Kentlerdeki iş ve ticaret merkezlerinin bir bölgeye toplanması, iş saatlerinde bu bölgenin gerçek nüfusunun iki, üç katına çıkmasına neden olmaktadır. Bu da özellikle iş saatlerinde otopark isteğini ve sorununu artırmıştır.

İş yerlerinin yoğun olduğu yerlerde, yol dışı park ve kapalı park yerlerinin az olması nedeniyle, mevcut yol içi parklarının çok uzun süreler iş sahipleri tarafından kullanılması park sorununu artırmaktadır. Ayrıca yol dışı park yerlerinde giriş ve çıkışların ve park bölmelerinin düzenli olmaması da park kapasitesini etkilemektedir.

Yeterli genişlikte yolların olmaması ve hızlı yapılaşma ile kat sayılarının artırılması sonucu mevcut yollar zamanla dar gelmeye başlamış ve bu yollarda yol içi parkı yasaklanmıştır [1].

2. OTOPARK YÖNETMELİĞİ

3194 sayılı imar yasasının otopark ile ilgili 37. maddesinde, imar planlarının tanziminde, planlanan belde ve bölgenin şartları ile ihtiyaçları gözönünde tutularak gerekli otopark yerlerinin ayrılması öngörülmüştür. Otopark ihtiyacı bulunan bina ve tesislere, gerekli otopark alanı

ayrılmadıkça yapı izninin, otopark yeri düzenlenmedikçe de yapı kullanma izninin verilmeyeceği belirtilmiştir.

Otopark yönetmeliği 1.7.1993 tarih ve 21624 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Bu yönetmelikte otopark yapılmasını gerektiren bina ve tesislerin neler olduğu ve otoparkın miktar, ölçü ve diğer şartları saptanmıştır.

Yayınlanan bu yönetmelikte, binayı kullananların otopark ihtiyacını kendi parselinde karşılaması esas alınmıştır. İmar planı hazırlanırken, parselinde otopark tesisi mümkün olmayan yerlerde, otopark ihtiyacının karşılanması için bölge ve genel otopark yerlerinin ayrılması öngörülmüştür. Bölge otoparklarda yangına karşı gerekli tedbirlerin alınması, giriş ve çıkışların iç ve dış trafiği aksatmayacak şekilde düzenlenmesi ve bu düzenin sağlanması ve yürütülmesi, belediyelerin yetki ve sorumluluğundadır [2].

Binek otolar için birim park alanı en az 20 m² olarak belirlenmiştir. Yapı ve tesislerde ayrılması gereken otopark miktar ve alanları Tablo-1'de verilmiştir.

Otopark alanı ayrılamayan binalar için uygulanacak otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esasları ilgili belediyelerce belirlenir. Elde edilen gelirler, belediyelerin kendi kaynaklarından ayıracağı tahsisatla birlikte imar durumuna göre hazırlanan kamulaştırma projelerinde ve bölge otoparklarının inşasında kullanılmaktadır. Toplanan bu otopark bedellerinin başka amaçlarla kullanılması yönetmelikte yasaklanmıştır.

Tablo-1: Yapı ve Tesislerde Ayrılması Gereken Otopark Miktar ve Alanları.

KULLANIM TESİSLERİ	EN AZ BİR OTOPARK İÇİN AYRILACAK OTOPARK ALANI
Meskenler	100 m ² ye kadar 4 daire için
Ticari Amaçlı Yapılar	50 m ² ye kadar
Konaklama Tesisleri	50 m ² ye kadar
Eğlence Tesisleri	50 m ² ye kadar
Sosyal ve Spor Tesisleri	30 Oturma Yeri için
Eğitim Tesisleri	400 m ² ye kadar
Sağlık Yapıları	125 m ² ye kadar
Cami ve İbadet Yerleri	300 m ² ye kadar
Kamu Kurum ve Kuruluşları	100 m ² ye kadar
Sanayi, Depolama Tesisleri	200 m ² ye kadar
Küçük Sanayi Tesisleri	125 m ² ye kadar
Semt Pazarı	100 m ² ye kadar pazar alanı için

3. PARK ETÜTLERİ VE OTOPARKLAR

Park etütleri, park şekillerine göre yol içi ve yıl dışı olmak üzere iki kısma ayrılır

Park etütleri: Yol içi ve yol dışı parkından bütün şehir sakinlerinin eşit bir şekilde faydalanıp, faydalanmadığını, park alanlarının kapasitelerini araştırmak ve yeni park yerine ihtiyaç olup olmadığını saptamak için yapılır.

3.1. Yol İçi Park Etüdü

Bu etüd, iş günlerinde 7.00-19.00 saatleri arasında yapılır. Sayım aralıkları 15 ya da 30 dakikadır. Bu süreye bölgenin özelliklerine göre karar verilir. Ancak sayım yapılacak bölgede yeterli personel yoksa etütler; sabah 9.00-11.00 öğle 13.00-15.00 ve akşam 17.00-19.00 arasında yapılır.

Sayım memuru, yolun bir ucundan başlayarak park etmiş araçların plaka numaralarını, önceden hazırlanmış sayım föyüne yazar. Elde edilen bilgiler toplama tablolarında özetlenir [3].

3.2. Yol Dışı Park Etütleri

Bu etüd, iş günlerinde 7.00-19.00 saatleri arasında yapılır. Sayım memuru 15 ya da 30 dakikada bir park yerini dolaşarak, park etmiş araçların plakalarını föylere işler. Yol dışı park etüdünde park alanının, uygun tanzim edilip edilmediği ve kapasitesi de araştırılır [3].

3.3. Yol İçi Parkı

Bu park şekli, taşıtın yol içinde kaldırım kenarına park etmesidir. İdeal olan yol içi parklarından sadece müşterilerin kısa süre ile faydalanmasıdır.

Yol içi parkı kaldırım kenarına paralel park, kaldırım kenarı ile 45-60-90 derecelik park şekillerinde uygulanır. Park açısı büyüdükçe yol kenarına daha fazla araç park eder. Ancak yolun trafik akımına kalan genişliği azalmış olur.

Paralel yol içi parkında her bir araç için 7.00 m.'lik park mesafesi bırakılmalıdır. Ayrıca, kavşak ağzlarında emniyet için 6 m.'lik bir boşluk bırakılmalıdır. Park şekillerine göre park yeri sayıları Tablo-2'de verilmiştir [4].

Tablo-2: Park Şekillerine Göre Park Yeri Sayısı.

Yol kenarına göre park şekilleri	Paralel	45 ⁰	60 ⁰	90 ⁰
Park genişliği	2.00	5.00	5.30	5.50
100 m.'ye sığacak araç sayısı	14	29	35	40

3.4. Yol Dışı Parkı

Araçların yolların dışında, özel olarak düzenlenmiş açık ya da kapalı mekanlara park etmeleridir. Yol dışı park yerlerinin merkezi bölgelere tahsis edilmesi yararlıdır. Ancak merkezi yerlerde kamulaştırma bedeli çok yüksek olduğundan açık otopark yerine çok katlı otopark yapılması yönüne gidilmektedir. İş ve ticaret yerleri sahiplerinin mümkün olduğu kadar yol dışı park yerlerini kullanmaları sağlanmalıdır. Yol dışı parklarında manevra sahaları dahil her araç için 25-30 m² lik bir alan ayrılmalıdır. Kapalı ve çok katlı otoparklar, özellikle yangına karşı dayanıklı yapılmalı, ışıklıdırma ve havalandırma sistemleri tesis edilmeli, uyarıcı levha ve işaretler uygun yerlere konulmalıdır [3].

4. ELAZIĞ İLİNDE KENT İÇİ OTOPARKLARI

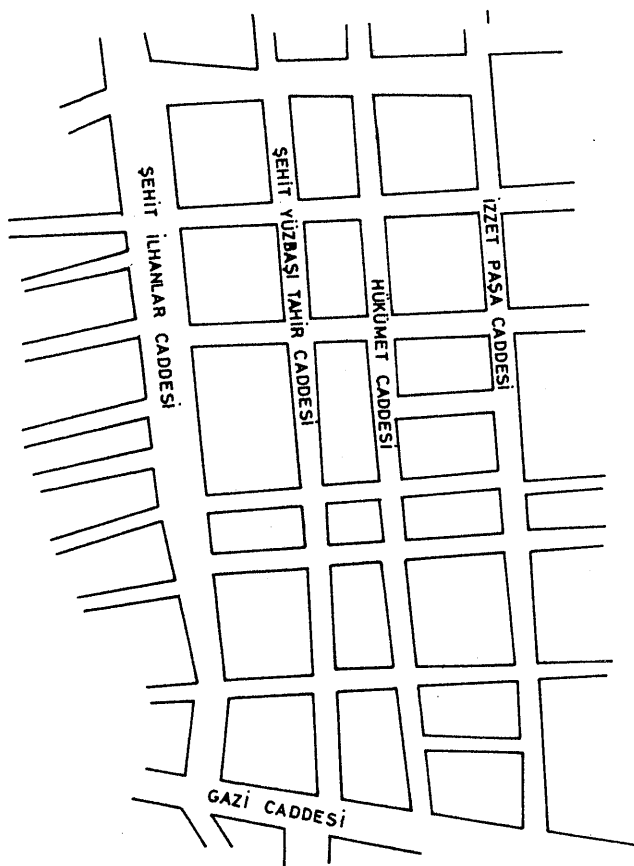
Elazığ iline köylerden ve komşu şehirlerden hızlı göçün oluşu buna bağlı olarak hızlı nüfus artışı ve otomobil sayısındaki artış nedenleriyle trafik ve park yeri sorunları hızla artmıştır. Araç sayısının artmasıyla mevcut yollar dar gelmeye başlamış, özellikle şehir merkezinde yoğun bir park yeri problemi ortaya çıkmıştır. 1990 yılı genel nüfus sayımına göre Elazığ'ın toplam nüfusu 498.223, il merkezinin nüfusu ise 204.603 tür.

Doğu-batı istikametinde uzanan Gazi Caddesi Elazığ'ı iki büyük ayrı parçaya ve ilin güney kısmını İstasyon Caddesi, kuzey kısmını ise Şehit İlhanlar ve Harput caddeleri ikiye ayırmaktadır. İlin, bütün iş ve ticaret merkezleri bu bölgelerde toplanmıştır.

Elazığ il trafik Şube Müdürlüğünde 1991 yılında kayıtlı araç sayısı 18.304, 1992 yılında 21.230, 1993 yılında 23.581, 1994 yılında 26.348'e çıkmıştır. Trafikte ortalama yılda %11 artış mevcuttur. Bu artış otopark alanları için şimdiden tedbir alınmaz ise ileriki yıllarda bu sorunun daha da artacağını göstermektedir.

4.1. Etüt Yapılacak Bölgelerin Seçimi

Yol içi parkı için, araç sahipleri tarafından tercih edilen Gazi caddesinin kuzeyinde bulunan; Şehit İlhanlar caddesi, Şehit Yüzbaşı Tahir Caddesi, Hükümet Caddesi ve İzzetpaşa Caddesi etüt kapsamına alınmıştır. Bunlardan Şehit İlhanlar caddesi orta rölüflü ve iki gidiş ve geliş olan bir yoldur. Ancak kaldırım kenarına park edildiği için trafiğe bir gidiş ve geliş kalmaktadır. Diğer üç cadde ise iki şeritli iki istikametli bir yol olup, ancak yol içi paralel park nedeni ile tek şeritli bir yol durumundadır. Şekil-1'de etüt yapılan caddeler gösterilmiştir.

Şekil-1: Etüt yapılan caddelerin planı.

4.2. Yol İçi Park Etüdünün Yapılışı

Sabah, öğle ve akşam için ayrı ayrı sayım föyleri hazırlanmış ve örnek bir sayım föyü etüdü Tablo-3'de verilmiştir.

Tablo-3: Örnek Bir Sayım Föyü Etüdü.

SABAH		TARİH: 06/09/1993		
CADDE	: İzzet Paşa Cad.	PARK ŞEKLİ : Paralel		
KENAR	: Sol	NET PARK MESAFESİ (L) : 480 m		
KAPLAMA TÜRÜ	: Asfalt	PARK YERİ SAYISI (N) : 71		
09 : 00	09 : 30	10 : 00	10 : 30	11 : 00
Plaka No	Plaka No	Plaka No	Plaka No	Plaka No
23.EE.878	23.EE.878	23.EK.405	23.EK.405	23.EK.405
06.LYU.23	06.LYU.23	06.LYU.23	23.EF.475	23.EF.475
23.DZ.104	23.DZ.104	23.DZ.104	06.LYU.23	06.LYU.23
23.DT.533	23.DT.533	23.DT.533	23.DZ.104	23.DZ.104
23.DL.940	23.DL.940	23.DL.940	23.DT.533	23.DT.533
23.DP.333	23.DP.333	23.DP.333	23.DL.940	23.DL.940
34.MHK.08	01.H.2257	23.EA.527	58.DR.080	58.DR.080
23.AE.895	34.JLF.83	06.MCE.77	23.DP.333	23.DP.333
01.H.2257	06.LJE.34	01.H.2257	33.NH.517	33.NH.517
34.JLF.83	23.EK.246	34.JLF.83	01.H.2257	01.H.2257
06.LSE.34	23.DL.926	06.LSE.34	34.JLF.83	34.JLF.83
23.EK.018	23.EF.772	23.EA.361	06.LSE.34	23.EA.361
23.EK.246	23.ED.864	23.EK.246	23.EA.361	06.LSE.34
23.EE.298	21.AT.550	23.EH.211	23.DY.605	23.EK.246
23.DD.188	23.EA.361	23.DY.605	23.EK.246	23.DY.605
23.DL.926	06.L.1066	23.EE.980	23.AK.385	23.AK.385
23.EF.772	53.FC.381	23.AK.385	23.ED.364	23.ED.364
23.ED.864	23.EC.050	23.ED.864	23.DL.926	23.DL.926
23.EA.361		23.DL.926	23.EF.772	23.EF.772
06.L.1066	18 Adet	23.EF.772	06.LLJ.21	06.LLJ.21
06.EPM.46		23.EH.121	23.EH.121	23.EH.121
53.FC.381		06.L.1066	06.L.1066	06.L.1066
23.EC.050		23.DC.840	34.SK.656	34.SK.656
		23.T.0473	23.DF.845	23.DF.845
23 Adet			23.T.0473	23.EC.050
		24 Adet	23.EC.050	
			26 Adet	25 Adet

Etütler sabah 9.00-11.00, öğle 13.00-15.00 ve akşam 17.00-19.00 saatleri arasında 30 dakika ara ile yapılmış ve etüt yapılacak caddenin bir ucundan başlayarak araçların plaka numaraları föye işlenmiştir. Bir cadde için 5 gün boyunca yapılan bu etütler hazırlanan bilgisayar programına yüklenerek değerlendirilmiştir. Bu çalışma sonunda parkeden araçların ne kadar süreler ile park yerini işgal ettiği ve kapasiteleri saptanmıştır. Şehit İlhanlar caddesi ile ilgili değerler Tablo-4-5 ve 6'da verilmiş ve ayrıca, Tablo-6'daki değerler, Şekil-2'de grafik olarak gösterilmiştir.

Tablo-4: Şehit İlhanlar Caddesi (Güney-Kuzey İstikameti) Yol İçi Parkı Sayımı Sonuçları.

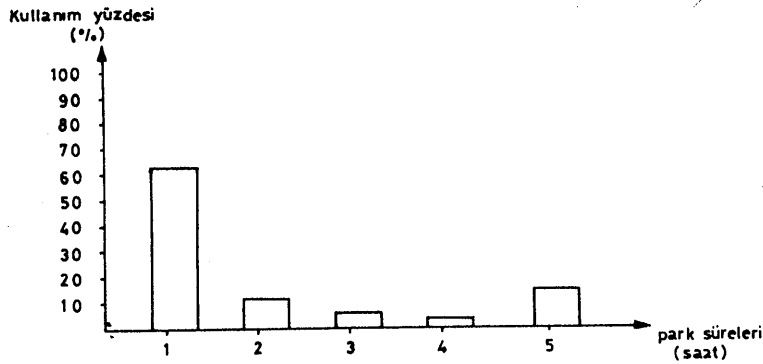
16/08/1993 SABAH		PARK YERİ SAYISI = 50 Adet				
SAATLER	09:00	09:30	10:00	10:30	11:00	ORTALAMA
PARK ETMİŞ ARAÇ SAYISI	44	47	47	47	44	
BOŞ YER SAYISI	6	3	3	3	6	
DOLU (%)	87	93	93	93	87	90.60
BOŞ (%)	13	7	7	7	13	9.40
16/08/1993 ÖĞLEN		PARK YERİ SAYISI = 50 Adet				
SAATLER	13:00	13:30	14:00	14:30	15:00	ORTALAMA
PARK ETMİŞ ARAÇ SAYISI	43	41	48	45	45	
BOŞ YER SAYISI	7	9	2	5	5	
DOLU (%)	85	82	94	90	90	88.00
BOŞ (%)	14	18	16	10	10	12.00
16/08/1993 AKŞAM		PARK YERİ SAYISI = 50 Adet				
SAATLER	17:00	17:30	18:00	18:30	19:00	ORTALAMA
PARK ETMİŞ ARAÇ SAYISI	52	49	54	47	45	
BOŞ YER SAYISI	-	1	-	3	5	
DOLU (%)	100	98	100	93	90	96.20
BOŞ (%)	-	2	-	7	10	3.80
GÜNLÜK ORTALAMA = % 91.60 dolu, % 8.40 boş						

Tablo-5: Şehit İlhanlar Caddesi (Güney-Kuzey İstikameti) Doluluk ve Boşluk Oranları.

GEÇEN ARAÇ SAYI- SI		16/8/1993		17/8/1993		18/8/1993		19/8/1993		20/8/1993	
		DOLU (%)	BOŞ (%)	DOLU (%)	BOŞ (%)	DOLU (%)	BOŞ (%)	DOLU (%)	BOŞ (%)	DOLU (%)	BOŞ (%)
SABAH	228	90.6	9.4	90.8	9.2	80.0	20.0	89.8	10.2	95.6	4.4
ÖĞLEN	230	88.0	12.0	86.4	13.6	80.4	19.6	80.6	19.4	84.0	16.0
AKŞAM	281	96.2	3.8	97.6	2.4	87.8	12.2	84.0	16.0	86.6	13.4
GÜNLÜK ORTALAMA		91.6	8.4	91.6	8.4	85.4	14.6	84.8	15.2	88.7	11.3
GENEL ORTALAMA		% 87.89 dolu, % 12.11 boş									

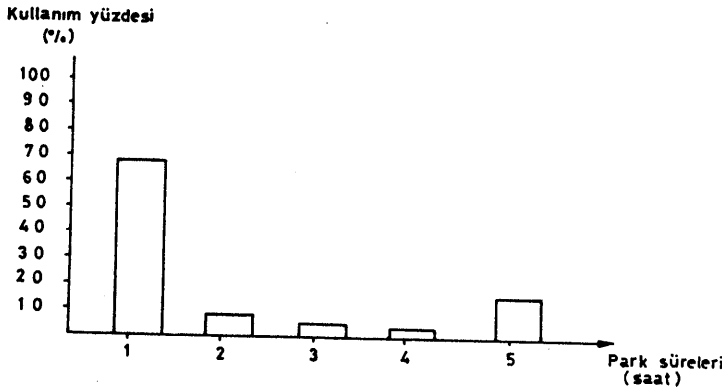
Tablo-6: Şehit İlhanlar Caddesi (Güney-Kuzey İstikameti) Yol İçerisi Park Süreleri.

PARK SÜRELERİ	16.8.93 (%)	17.8.93 (%)	18.8.93 (%)	19.8.93 (%)	20.8.93 (%)	Orta- lama
1 Saat ve az	62.96	50.00	70.97	67.10	65.43	63.29
2 Saat	10.58	19.88	6.45	10.97	9.88	11.55
3 Saat	9.52	13.25	5.16	6.45	5.56	7.99
4 Saat	3.70	2.41	3.23	1.94	3.70	3.00
5 Saat ve fazla	13.23	14.46	14.19	13.55	15.43	14.17

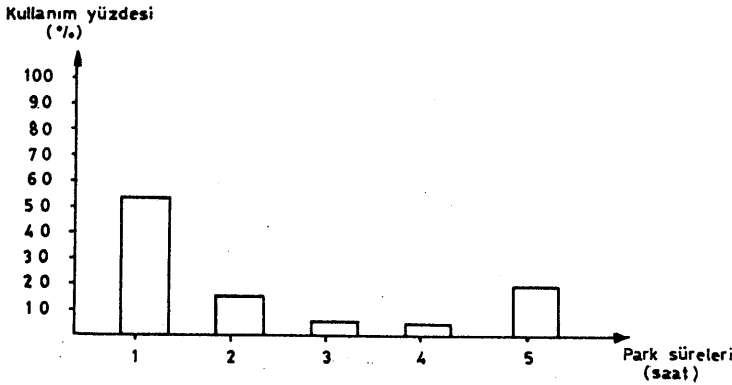

Şekil-2: Şehit İlhanlar Caddesinde (Güney-Kuzey İstikameti) Park sürelerine göre kullanım yüzdesi.

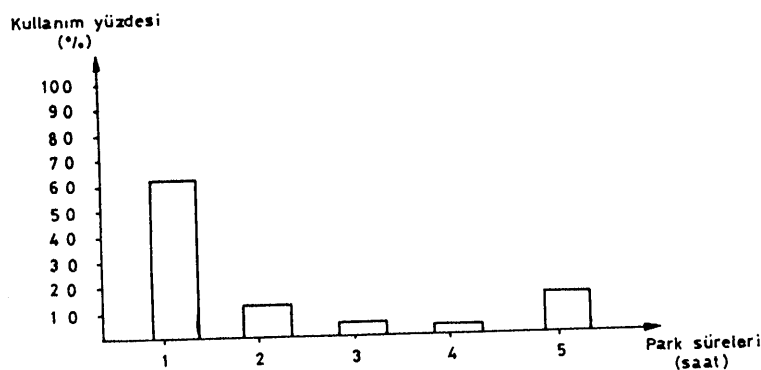
Şehit İlhanlar Caddesinin Kuzey-Güney istikametindeki yol için ve diğer caddeler için de doluluk oranları sayımlar sonucu bulunmuş ve tablolar halinde hazırlanmıştır. Ancak Şehit İlhanlar Caddesi dışındaki tablolar bildiri içerisinde gösterilmeyip sadece sonuçları grafik olarak Şekil-3-4-5 ve 6'da verilmiştir.

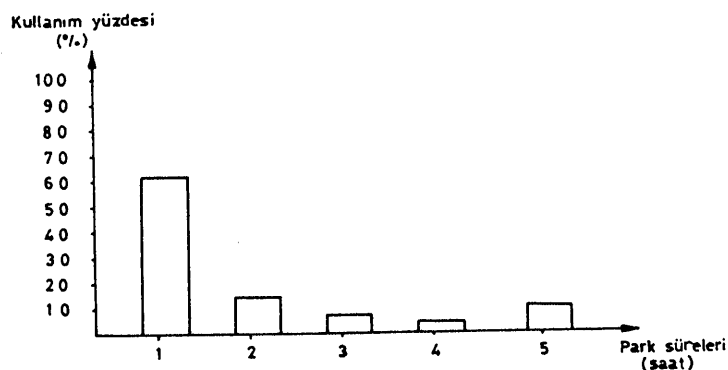
Şekil-3: Şehit İlhanlar Caddesinde (Kuzey-Güney İstikameti) Park Sürelerine Göre Kullanım Yüzdelemi.

Şekil-4: Şehit Yüzbaşı Tahir Caddesinde Park Sürelerine Göre Kullanım Yüzdelemi.

Şekil-5: Hükümet Caddesinde park sürelerine göre kullanım yüzdesi.

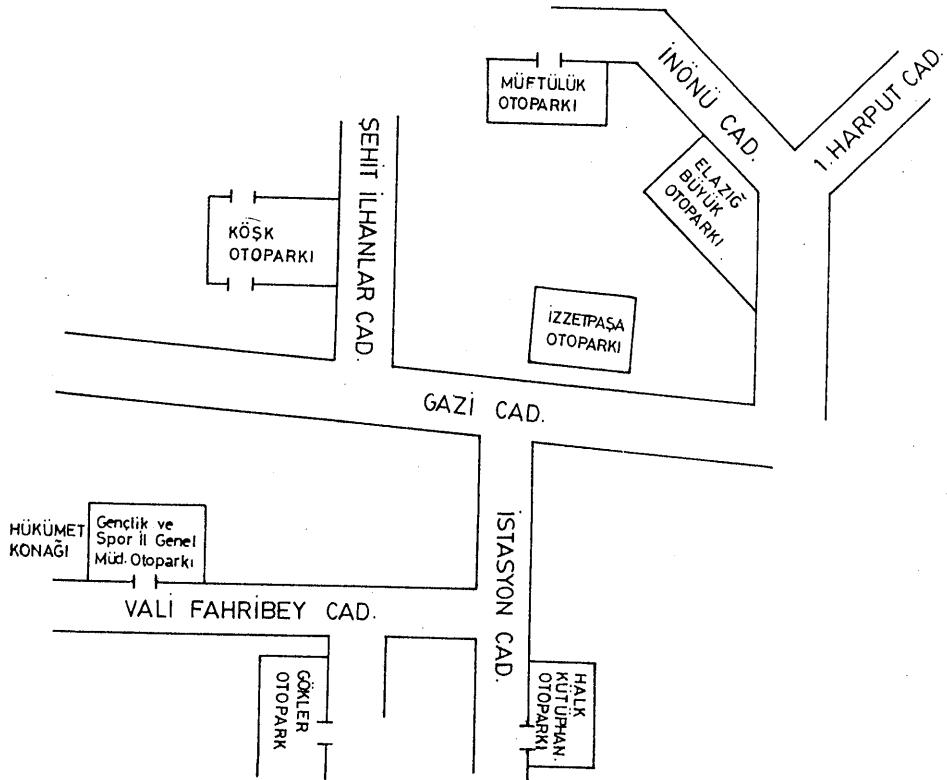
Şekil-6: İzzetpaşa Caddesinde park sürelerine göre kullanım yüzdesi.

Şehit Yüzbaşı Tahir Caddesi yol içi parkında doluluk oranı %84, Hükümet Caddesi yol içiparkında doluluk oranı %54, İzzetpaşa Caddesi yol içi parkı doluluk oranı %32,5 dir.

4.3. Yol Dışı Park Etüdü

Elazığ ili merkez bölgede bulunan; köşk otoparkı, İzzetpaşa Vakfı otoparkı, Müftülük otoparkı, Halk Kütüphanesi otoparkı, Elazığ Büyük

otoparkı, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü otoparkı, Göker otoparkının büyüklükleri ve kapasiteleri incelenmiştir. Bunlardan Müftülük otoparkı, İzzetpaşa Vakfı otoparkı, Göker otoparkı kapalı otoparktır. Yol dışı otoparkların şehir içerisindeki dağılımları Şekil-7'de gösterilmiştir.

Şekil-7 : Yol dışı otoparkların şehir içerisindeki dağılımı.

4.3.1. Köşk Otoparkı

Şehit İlhanlar caddesinde olup, alanı 3132 m^2 dir. İlin en düzenli otoparklarından biridir. Kamulaştırması ve çevre düzenlenmesi belediye tarafından yapılmıştır. Yaklaşık 500 m^2 lik bölümü şehir içi hatlarında

çalışan minibüsler tarafından kullanılmaktadır. Bu otoparkın kapasitesi 125 araçtır. Minibüsler tarafından kullanılan alanı çıkardığımızda 105 araçlık bir kapasite kalmaktadır. Bu parkta etütler; 14.02.1994-18.02.1994 tarihleri arasında yapılmış ve etüt sonuçları Tablo-7'de gösterilmiştir.

Tablo-7: Köşk Otoparkında Etüt Sonuçları.

Kapasite : 105 park yeri				
Pazartesi	Saatler	09 : 00-11 : 00	13 : 00-15 : 00	17 : 00- 19 : 00
Parke edilmiş araç sayısı		60	112	72
Dolu (%)		57	100	69
Boş (%)		43	-	31
Salı	Saatler	09 : 00-11 : 00	13 : 00-15 : 00	17 : 00- 19 : 00
Parke edilmiş araç sayısı		57	108	56
Dolu (%)		54	100	53
Boş (%)		46	-	47
Çarşamba	Saatler	09 : 00-11 : 00	13 : 00-15 : 00	17 : 00- 19 : 00
Parke edilmiş araç sayısı		45	110	38
Dolu (%)		43	100	36
Boş (%)		57	-	64
Perşembe	Saatler	09 : 00-11 : 00	13 : 00-15 : 00	17 : 00- 19 : 00
Parke edilmiş araç sayısı		50	98	40
Dolu (%)		48	93	38
Boş (%)		52	7	62
Cuma	Saatler	09 : 00-11 : 00	13 : 00-15 : 00	17 : 00- 19 : 00
Parke edilmiş araç sayısı		65	100	41
Dolu (%)		62	95	39
Boş (%)		38	5	61
ORTALAMA DOLU (%)		52.80	97.60	47.00
BOŞ (%)		47.20	2.40	53.00

4.3.2. İzzetpaşa Vakfı Otoparkı

Bu otopark şehrin merkezi yerinde ve iki katlıdır. 78 araçlık kapasiteye sahiptir. Kısa süreli park için fazla kullanılmayıp, sürekli abonelere hizmet vermektedir. İş saatlerinde kapasite kullanım oranı %85'dir.

4.3.3. Müftülük Otoparkı

Tek katlı kapalı bir otoparktır. 100 araçlık kapasiteye sahiptir. 67 aboneye hizmet vermektedir. İş saatlerinde kapasite kullanım oranı %56'dır. Şehir merkezine yakın olmadığı için düşük kapasite ile çalışmaktadır.

4.3.4. Halk Kütüphanesi Otoparkı

İstasyon caddesi bitişiğinde halk kütüphanesi bahçesi otopark olarak kullanılmaktadır. 68 araç kapasiteye sahiptir. Sadece 30 abone bu yerden faydalanmaktadır. Günlük kısa süreli olarak da kullanılmaktadır. Nisan 1994'de faaliyete geçtiğinden yeterince tanınmamaktadır.

4.3.5. Elazığ Büyük Otoparkı

Hastane caddesi ile Harput caddesinin kesiştiği yerdedir. Toplam 4000 m² lik bir kullanım alanına sahiptir. Kapasitesi 130 olup, 80 halk minübüsüne ve 50 otomobile hizmet vermektedir. Yapılan etüt sonucu iş saatlerinde kapasitesi kullanım oranı %64 olarak bulunmuştur. Bilhassa öğle saatlerinde tam kapasite ile çalışmaktadır.

4.3.6. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Otoparkı

Bu otopark 100 araç kapasiteli olup, 2400 m² lik bir kullanım alanına sahiptir. İş saatlerinde kapasite kullanım oranı %36'dır. Şehir merkezinden çok uzakta olup, ancak vilayet ve adliyeye yakındır.

4.3.7. Göker Otoparkı

Vali Fahribey caddesinde bulunan Göker otoparkı özel idareye ait olup bir şahıs tarafından işletilmektedir. Bu otopark 65 araç kapasitelidir. Tek katlı bir otoparktır. Abone sayısı 60 dır. İş saatlerinde kapasite kullanım oranı %77 dir.

4.3.8. Elazığ İlinde Yoldışı Otopark İhtiyacı

Kapalı ve açık yol dışı otoparklar daha çok aboneler tarafından kullanılmaktadır. İl merkezinde 19150 m² yol dışı otopark alanı mevcuttur. 258 araç kapasiteli bölge otoparkı, 348 araç kapasiteli kamu kuruluşlarının ve vakıfların işlettiği otopark, 160 araç kapasiteli özel otoparklar olmak üzere 666 yol dışı park yeri mevcuttur. Bunlardan 100 otopark yeri şehir hatlarında çalışan minübüsler için diğer 566 park yeri de otomobiller için kullanılmaktadır.

Elazığ imar planında 20580 m² bölge otoparkı, 10.000 m² meydan otoparkı ve 20.000 m² cep otoparkı ve 10.000 m² özel otoparkı ayrılmıştır. Buna göre ilin gelecekteki otopark alanı ortalama 60.000 m² kadardır. Her bir otomobil için 25 m² alan düşünülürse gelecekte park yeri kapasitesi 2400 olacaktır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Etüt yapıldığı günlerde Şehit İlhanlar caddesinin doluluk oranı %90,11 dir. Bu yolda yol içi parkı ortalama olarak %65,97 oranında bir saat ve daha az süre ile, %14,59 oranında ise beş saat ve daha fazla süre için kullanılmaktadır.

Şehit Yüzbaşı Tahir caddesinin doluluk oranı %84,02 dir. Bu yolda yol içi parkı ortalama olarak %54,38 oranında bir saat ve daha az süre ile, %18,04 oranında ise beş saat ve daha fazla süre ile kullanılmaktadır.

Hükümet caddesinin doluluk oranı %54,07 dir. Bu yolda, yol içi parkı ortalama olarak %63,26 oranında bir saat ve daha az süre ile, %16,23 oranında ise beş saat ve daha fazla süre ile kullanılmaktadır.

İzzetpaşa caddesinin doluluk oranı %32,51 dir. Bu yolda, yol içi parkı ortalama olarak %63,91 oranında bir saat ve daha az süre ile, %10,28 oranında 5 saat ve daha fazla süre ile kullanılmaktadır. İzzetpaşa caddesinde doluluk oranı oldukça düşüktür. Bunun nedeni bu yolun merkezden uzaklaşan kısımlarında yol içi parkı hemen hemen hiç kullanılmamaktadır. Bu durum diğer yollarda da görülmüştür.

Şehit Yüzbaşı Tahir caddesi, Hükümet caddesi ve İzzetpaşa Caddesinin genişliği 6 m. dir. Bu yollar, yol içi park nedeni ile tek yönlü yol durumuna düşmektedir. Ancak bu yollar çift yönlü olarak trafiğe açıktır.

İşyeri sahipleri araçlarını işyerlerinin önüne park ederek, müşterilerin kullanımını engellemektedirler. İşyeri sahiplerinin araçları olmasa dahi işyerlerinin önünün kapanmaması için çeşitli şekilde engel olmaktadır. Bu da doluluk oranını azaltmaktadır. Bu sonuçlardan sonra aşağıdaki öneriler dikkate alınmalıdır.

- 1- Yol içi parkında engelleyici faktörlerin giderilmesine çalışılmalıdır.
- 2- Şehir merkezinde bulunan, toptancı mağazaları, inşaat malzemeleri satıcıları gibi işyerleri merkez dışındaki toplu sitelere taşınmalıdır.
- 3- Binalarda bırakılan otopark alanları amacına uygun kullanılmalıdır.
- 4- Otopark ücreti alınan bölgelerde halkın bu ihtiyacını karşılamak için ada otoparkları tanzim edilmelidir.
- 5- Şehir merkezinde açık otopark olarak hizmet veren Köşk otoparkı ve Elazığ Büyük Otopark yerine çok katlı otopark yapılmalıdır. Çok katlı otopark yap-işlet-devret modeli ile yapılabilir.
- 6- Yol dışı otoparklarının iç düzenlemeleri yapılarak kapasiteleri artırılmalıdır.

7- Uzun vadede şehrin gelişme ve büyümesi planlanarak iş, alış-veriş ve ticaret merkezlerinin birçok değişik merkezlere yaygınlaştırılması ve bu yeni merkezlerde gerekli altyapı hizmetlerinin yapılması planlanmalıdır.

8- Yol dışı park yerleri çeşitli reklam araçları ile oto sahiplerine tanıtılmalıdır.

6. KAYNAKLAR

1. GÜNEŞ, Ö., YILDIRIM, B., "Elazığ İli Kent İçi Otoparkları Üzerine Bir Araştırma", Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1994.
2. T.C. Resmi Gazete, "Otopark Yönetmeliği No: 21624", 1.7.1993, Ankara.
3. KUTLU, K., "Trafik Tekniği", İTÜ. İstanbul, 1975.
4. KUTLU, K., UMAR, F., YAYLA, N., GEDİZLIOĞLU, E., SÜTAŞ, İ., "İstanbul Otopark Etüdü, İTÜ. İstanbul, 1982.
5. FRED, L., WALTER, D., "Principles of Highway Engineering and Traffic Analysis", 1990, New York.